

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

II. velut illa Phoenicum. Taautus idem ac Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

aut descriptionibus manasse demonstrabimus. Quo argumento vix validius ullum, aut splendidius, ex eorum genere qua ratio suppeditat, ad sciendam Scripturae sacrae dignitatem reperire queas. Nam quid in causam nostram magis prodesse possit, quam si planum fiat vetustissimas & optime constitutas civitates hunc ut Deum coluisse, Deumque habuisse, qui summi quem nos colimus Dei servum se profiteretur: Hoc autem ne cui incredibile videatur, aut mirum, attendat primum Israelitas Aegypto re-
duces, postquam promissam sibi à Deo Chananæam, velut postliminio repetitam, ar-
mis occuparunt, veri Dei cultum à Mose sibi traditum inter vicinas gentes pro sua
pietate propagasse; nec aliter fieri potuisse, quam ut Phœnicum Theologia Mosaicis
dogmatis imbueretur. Quemadmodum enim ex gentis utriusque, Judæorum, inquam,
& Phœnicum commercio & vicinitate factum est, ut Israelita, sanctæ licet & divinæ
legis mysteriis instituti, haudquaquam immunes se Phœnicia impietatis labe tuerentur;
ita longe facilius evenit, ut tot portentis asserta Mosaicæ doctrinae veritas Phœnicum
animis illaberetur: cum præsertim è Chananæa gente plerique in media Judæa inter
ipso Israelitas diu incolumes permanferint: velut familia meretricis Rahab, Gabao-
nita, Jebusai, alique complures. Itaque posterioris ævi Scriptores utramque gentem
confuderunt; atque ipsi etiam Phœnices se è Mari quondam Rubro in Phœniciam
fuisse transfretos commemorabant: quod de Judæis audiverant, ad se pertinere exi-
stimantes. Hoc etiam facilius Israeliticæ religionis notitiam habuit Aegyptus, per tot
annos Ebræorum hospes, altrix, & domina; & post eorum secessionem crebris dein-
de commerciis, fœderibus, connubiis, bellis, exiliis, peregrinationibus, eidem genti
permixta. Idem prope de Persis dicas, Assyriorum ac Babyloniorum successoribus,
per quos domiti Israelitæ, & in Orientem migrare jussi, diutinam inter eas moram
traxerunt; pars etiam illic in perpetuum confedit. Ex Perside porro stricturae quædam
Ebraicæ doctrinae in vicina India tenebris fulserunt. Per Phœnices vero & Aegy-
ptios ejusdem disciplinae aura Græci, ac pleræque per Occidentem maritimæ gentes,
per Græcos Romani afflati sunt. Atqui dignum erat oblatae veritati integritatem suam
servare, quod longe secus evenit: eam quippe tot fabularum involucris obsepserunt,
ut vix tandem explicari, & perplexis fabularum nodis expediri queat. Nos id jam pri-
dem monuerat Scriptor Machabaici prioris, cum diceret: *Expanderunt libros Legis,* 1. Mach. 3. 47.
de quibus scrutabantur gentes similitudinem simulacrorum suorum. Ex quibus intelligat Le-
ctor non inanem nos operam sumere, nec industriae nostræ exercendæ gratia, aut *σοφει-
σῆς* ostentandæ, sed unius veritatis studio ductos, vetusta gentium numina in sacris
Voluminibus quærere. Verum res ipsa faciet indicium.

II. Ac initium capiemus à Phœnicibus, in quorum antiquitatibus Mosem laten-
tem deprehendere licet sub Taauti persona, qui Deus ab ipsis habitus est. Quam
multa ei cum Mose conveniant, jam supra breviter ostendimus, cum ageremus de
Sanchoiathone; & idem quoque tam certis infra evincemus rationibus, cum de
Thoyth Aegyptiorum (quem Mercurium esse Græcorum, & Taautum Phœnicum
non semel affirmant Philo Byblius & Porphyrius) disceremus, ut nullus dubitatio-
ni possit locus superesse. Nunc pauca hæc præmittemus in antecessum, unde rei ve-
ritas liquido cognoscatur. Aegypti regem fuisse Taautum narrat ibidem Philo: Mo-
sem paterni regni successorem destinaverat Thermuthis Aegyptiorum regis filia; ei-
que rex ipse diadema suum imposuerat, ut legitur apud Josephum: atque hunc etiam
σοφόν, εὐαγγέλιον, νομοθέτην Clemens appellat. Sapientia inter Phœnices præstitisse Taau-
tum tradit Porphyrius in libro de Judæis: eruditum fuisse Mosem omni sapientia
Aegyptiorum Acta Apostolorum indicant. Literarum repertor Taautus creditus est:
idem de Mose tradiderunt Eupolemus, Theodoretus, & Isidorus, ut jam à me nota-
tum est. Cum gentium origines ab orbe condito Sanchoiathon vellet cognoscere,
Taauti commentarios consuluit, quibus Cosmogonia continebatur: Moses initia
gentium à mundi exordio diligenter est persecutus. Primus quæ ad Dei pertinerent
cultum, Taautus retulit in literas; primus retulit & Moses. Sacras appellat Porphy-
rius Taauti lucubrations: sacris notis inscriptæ erant Columnæ Mercurii, & ex iis
descripti fuerant sacri Aegyptiorum libri, quibus Moses, ut superius observavi, do-
ctrina explicabatur. Prima rerum exordia Chaos & Spiritum ponit Sanchoiathon,
Taauti disciplina eruditus: hæc ex Mosaicæ Geneseos initio sunt manifeste deprom-
ta: ut & alia pleraque, quæ à Bocharto adnotata prætereo. Unam repetam Abraha-
mi, Saræ, & Isaaci immolandi historiam, quam sub Israël, sive Saturni, Anobret,
& Jehud nominibus exponi, à Porphyrio ante Bochartum notavit Scaliger. Et Jehud qui-
dem esse, *יהוד*, *Unigenam*, uterque vidit. Anobret alii aliter interpretantur; optime
Bochartus, *Ex gratia concipientem*. Israël positum mihi videtur pro, *יל*, sic enim Sa-
turnum dictum docet ibidem Philo Byblius Sanchoiathonem interpretans. Nam Li-

velut illa
Phœnicum.
Taautus idem
ac Moses.

Phil. Bybl. &
Porphyr. apud
Euseb. Præp.
Evang. libr. 1.

Joseph. Antiq.
libr. 2. cap. 5.
Clem. Alex.
Strom. 2.
Porphyr. apud
Euf. Pr. Ev. 1. 2.
Act. 7. 12.
Eupol. apud
Cl. Al. Strom. 1.
Theodoret. in
Gen. Interp. 61.
Isidor. Orig.
libr. 1. cap. 3.
Porphyr. apud
Euseb. Præp.
Evang. libr. 1.

Boch. Chan.
libr. 2. cap. 2.

Scal. Fragm.
P. 48.

brarii vocem *ισραηλ* sic contrahere solent, *ισλ*, & *ισλ*. Cum ergo à Phœnicibus dictum Saturnum, *ισλ*, legisset incautus librarius, hoc est, *ισλ*, id significare putavit, *ισραηλ*, atque ita rescripsit. Nihil tamen affirmare velim. Alia porro memoratu digna de Abrahamo, sub Saturni nomine, refert ex Sanchoniathone Philo; Cœlo nempe patri unigenam filium totum flammis absumtum sacrificasse, tum sibi circumcidisse virilia, & commilitones omnes idem ut facerent adegisse. Quis negare potest hæc esse ex Mose petita? Scribit Porphyrius, summa fide de Judæis Sanchoniathonem disseruisse, cum ab Hierombalo, quem Gedeonem esse superius docui, Commentarios accepisset: Commentarios illos fuisse libros Mosis, ex eo qui tradidit, conjecturam ducere licet: atqui iidem videntur esse qui traditi sunt ab Hierombalo Commentarii, ac Commentarii Taauti, quibus ad operis itidem sui lucubrationem usus est Sanchoniathon. Taautus denique serpentibus divinitatem quamdam adscripsit: Moses serpentem æneum mirifica quadam & divina vi pollentem palam proposuit. Minime porro credendum est, Mosis libros ita fuisse affectatum Sanchoniathonem, ut rerum principia describens nusquam ab iis recesserit. Ea excerpit duntaxat, quæ cum gentis suæ religionibus, & receptis dogmatis consentirent. Neque vero, quæ à Sanchoniathone scripta erant, fideliter retulit interpres Philo Byblius. Ex iis quæ extant apud Eusebium facile agnosceas, quam multa sibi in interpretando permisit. Mosem itaque Sanchoniathon, Sanchoniathonem Philo Byblius interpolavit. Hinc plurima è Taauti libris à Sanchoniathone deprompta esse dicuntur, quæ à Mosæica tamen doctrina prorsus abhorrent.

Adonis idem ac Mosis.

III. Alteram Mosis imaginem Phœnices affinxerunt Adonidi, qui non ab iis solum, sed à vicinis quoque gentibus inter Deos celebratus est. Natus quippe dicitur Adonis in Sabæis Arabica gente: Moses in Arabia annos complures traduxit. Scribit Apollodorus in Adonidis etiamnum infantis forma commotam Venerem, clam Diis omnibus cum oculuisse in arca, & Proserpinæ tradidisse, hanc pupam tam bellum confpicatam retinuisse, atque ea re excitatam inter Deas contentionem Jovem sedasse, hac lege atque omine, ut tertiam anni partem penes se maneret Adonis, tertiam penes Venerem, penes Proserpinam tertiam: unde *ἑσπέρην* dicitur Theocrito. Sciabant enim figmenti hujus artifices Jocabed Mose filio auctam, *Videntem cum elegantem abscondisse tribus mensibus; cumque jam celare non posset, sumisse fuscillam scirpeam, & postum intus infantulum abjecisse in carectum, hoc est in certam perniciem & præientem mortem dedisse; sive, ut lepide fabulatores dixerunt, Proserpinæ tradidisse; miseram vero Pharaonis filiam extractum aquis infantem ipsi matri Jocabedæ commisisse alendum, spectataque demum pueri venustate sibi adoptasse, hunc vero prodeuntibus subinde annis ad Deum frequenter itasse. Ex quibus factis aperte extat, cur partim apud Venerem, partim apud Proserpinam, partim apud Jovem annum degere dictus sit. Sororis suæ filius esse fertur Adonis, quod sororis suæ industria Mosis infans servatus ac velut renatus sit. *Φιλέρημος* esse Adonis, hoc est loca sectari, dicitur in Orphicis: Moses in desertis totum fere vitæ tempus contrivit. Ibidem jaçtatur Adonidis prudentia: summam prudentiæ gloriam rebus gestis tulit Moses. Illic Adonis omnium altor vocatur: Mosis precibus, manna, coturnices, & aquam Ebræis esurientibus & sitientibus Deus largitus est. Fulgidus & tenebrosus esse dicitur Adonis, & in cœlum ex inferis, ad inferos de cœlo ultro citroque commeare: his consimilia narrantur de Mercurio; nam partim atra facie, partim aurea exhibetur ab Ægyptiis, geminoque mundo, cœlesti & inferno, commercia facere dicitur: Mercurium autem ipsissimum esse Mosem infra demonstrabimus. Philosophum fuisse Adonin tradunt, Auctor Chronici Alexandrini, & Cedrenus: Moses de mundi, rerumque omnium principis differuit.*

Virg. Ecl. 10.

Et formosus oves ad flumina pavit Adonis:

pavit & Moses in Arabia. Canticis gaudere Adonin Orphica narrant, quod Mercurio etiam Lyra repertori tribuitur. Horum comminiscendi causæ fuerunt, quod pastoralem vitam egit Moses, quod de Sina monte ad suos reversus, primum lucida, deinde velata facie in medium processit, quod in summo montis ejusdem cacumine, ac velut in cœli suburbis Deum sæpe affatus est; postmodum vero ad nutum ipsius turbulenti ac seditiosi cives, Core, Dathan, & Abiron terra absorpti sunt, *descendentque vivi in infernum*; & quod Deo hymnos non semel Moses decantavit. Sed & longe plura Adonis communia habet cum Baccho, quem expressam esse Mosis imaginem constabit ex sequentibus. Imo vero, non alium esse Adonin, atque Bacchum, & similibus utrumque religionibus coli, disertis verbis à Plutarcho traditum est. Sexus utriusque particeps uterque fingitur in Orphicis, & apud Ptolemæum Chennum à me jam laudatum; cornutus uterque, & *ἀβερήμων*, quæ Mofi quoque tribui inferius

Porphyr. apud Euseb. Præp. Evang. libr. 1.

Apollod. libr. 3.

Theocr. Idyll. 15. Exod. 2. 2. 3.

Orph. Hymn. in Adon.

Num. 16. 31.

Plat. Symp. libr. 4. Quest. 5.